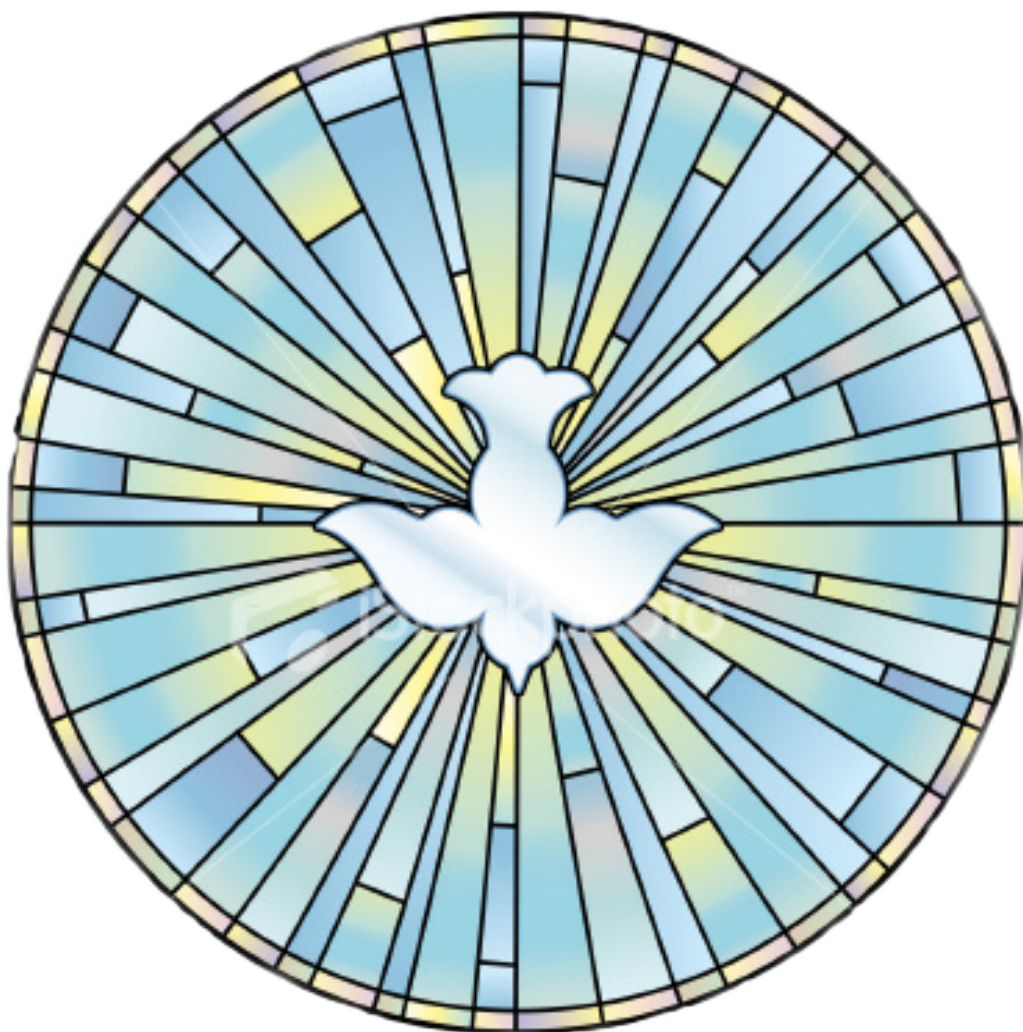

ZPĚV DUCHA

aneb

Malý katechismus o Duchu svatém

VENI, CREATOR SPIRITUS
PŘIJĎ, TVŮRCE, DUCHU SVATÝ

Podle knihy P. Raniero Cantalamessy

Rozjímání, modlitby a písně

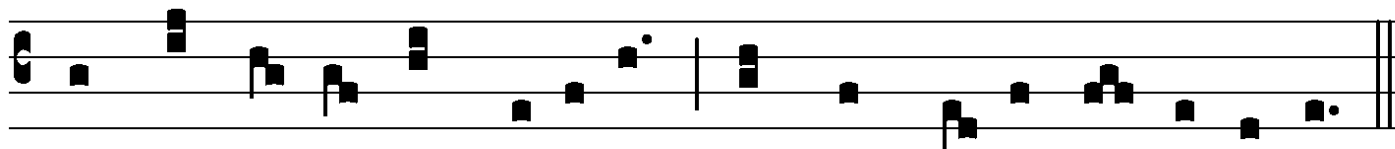
VENI, CREATOR SPIRITUS

Hymn
8

V

E-ni Cre- á-tor Spí-ri-tus. Méntes tu-or-um vi-si-ta:

Imple su-pér-na grá-ti-a Quae tu cre- á-sti pécto-ra.

1. Veni, creator Spiritus
mentes tuorum visita,
imple superna gratia,
quae tu creasti pectora.

2. Qui diceris Paraclitus,
altissimi donum Dei,
fons vivus, ignis, caritas
et spiritalis unctio.

3. Tu septiformis munere,
digitus paternae dexteræ
tu rite promissum Patris
sermone ditans guttura.

4. Accende lumen sensibus,
infunde amorem cordibus,
infirma nostris corporis,
virtute firmans perpeti.

5. Hostem repellas longius
pacemque dones protinus;
ductore sic te prævio
vitemus omne noxium.

6. Per te sciamus da Patrem
noscamus atque Filium,
te utriusque Spiritum
credamus omni tempore.

7. Deo Patri sit gloria,
et Filio qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
in saeculorum saecula.
Amen.

PŘIJĎ, TVŮRCE, DUCHU SVATÝ

Přijď, Tvůrce, Du - chu sva - tý k nám
a na - vštiv my - slí na - ŝich chrám.
z vý - so - sti ne - bes za - ví - tej,
do du - ŝí nám svou mi - lost vlej.

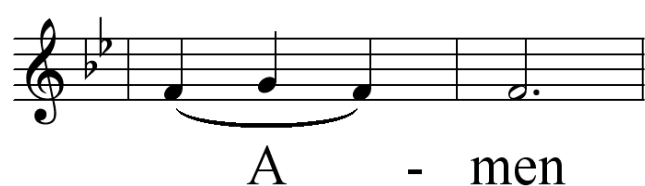
2. Tys Utěšitel právem
zván, tys dar, jenž Bohem
věčným dán,
zdroj živý, láskyplný dech,
tys posvěcení myslí všech.

3. Ty, sedmi darů studnice,
prst Otcovy jsi pravice,
tys Bohem přislíbený host,
ty dáváš ústům
výmluvnost.

4. Rač světlo v mysli
rozžehnout, vlij do srdce
nám lásky proud,
našeho těla slabosti zhoj
silou svojí milosti.

5. Dál nepřítelé zapuzuj a
duši pokoj uděluj,
ať vždycky pod vedením
tvým vyhnem se vlivům
škodlivým

6. Nauč nás Boha Otce
znát a Syna jeho milovat
a v tebe, Duchu svatý, zas
důvěřovati v každý čas.

A - men

1. sloka hymnu

Doslovný překlad:

**Přijď, Duchu stvořiteli, navštiv naši mysl,
naplň nebeskou milostí srdce, která jsi stvořil.**

1. Přijď, Duchu!

„Křestní“ jméno Ducha svatého v Písmu svatém je hebrejský výraz „Ruah“.

Ruah znamená dvě úzce spjaté věci: vítr a dech.

Obraz mocného větru vyjadřuje moc, sílu a svobodu Ducha svatého.

Obraz klidného dechu vyjadřuje dobrotu, mírnost a pokoj Božího Duha.

Naše slabost se může stát neobyčejnou příležitostí zakusit moc Ducha a v naší samotě a nepokoji můžeme zakusit jeho klid a pokoj.

Vítr láme stromy, ale zeleným listům neublíží. Naše duše by měla být vůči Duchu vnímavá a poslušná.

Veslovat proti větru je pořádná námaha. Ale s větrem v zádech je to snadné. Dělat něco bez Ducha svatého je dřina. Ale když totéž podnikneme s ním, hned je vše lehčí.

Když přestaneme dýchat, začneme se dusit. Když se přestaneme modlit, začne se dusit naše duše, protože se nám nedostává dechu Ducha svatého.

*Přijď, Duchu Svatý! Přijď, Boží moci a něho!
Přijď, ty, který jsi pohybem i klidem zároveň!
Obnov naši odvahu, naplň naši samotu ve světě,
vytvoř v nás důvěrné spojení s Bohem!
Již neříkáme jako prorok: Přijď od čtyř větrů,
jako bychom dosud nevěděli, odkud pocházíš.
My voláme: Přijď, Duchu,
z Kristova boku probodeného na kříži!
Přijď z úst Zmrtvýchvstalého! Amen.*

2. Stvořitel!

Církevní otcové výrazem „Stvořitel“ kladou důraz na to, že Duch svatý je Bůh, aby tak dokázali jeho božský původ.

Bible se spíše zaměřuje na dynamickou stránku tohoto výrazu, že Duch svatý „tvoří“, jedná jako Stvořitel.

„První“ stvoření je na počátku (světa či konkrétního života). „Druhé“ stvoření (nazývané především jako „nové“) je obnovou prvního stvoření, duchovním stvořením v Kristu.

Duch svatý je ten, kdo převádí vše stvořené z chaosu (nepořádku) do kosmu (řádu). Když tvoří, obnovuje. A to tak, že dává řád.

Není jen chaos vnější, ale také vnitřní - morální. Chaos zla a hříchu. Náš chaos spočívá v temnotě našeho nitra: v temnotě protikladných tužeb, plánu, předsevzetí a jejich vzájemném boji.

Nechat se Duchem obnovovat znamená: vrátit svou svobodu Bohu; vydat se svrchované Boží moci v naprosté důvěře; dát Bohu „podepsanou plnou moc svého života“.

*Duchu, který ses vznášel na počátku
nad pouští a temnotami světa,
proměňoval jsi hlínu a chaos
ve vzájemný soulad
a vdechl jsi život člověku v hlubinách,
přijď a dej naší poušti rozkvést,
modli se v nás ty sám, proměň nás v Syna,
uschopni duši k tvé milosti,
dej, ať se pevně držíme Otce a jeho rady. Amen.*

3. Naplň milostí!

Výraz „milost“ zde poukazuje na osobu Ducha svatého. Ale současně použitím tohoto pojmu autor do hymnu vložil veškeré Kristovo dílo. Vždyť v křesťanství „milost“ znamená „Kristovu milost“. Milost je tedy styčným bodem mezi dílem Kristovým

a Ducha. Kristus je původcem milosti a Duch svatý je jejím obsahem.

Milost nenahrazuje lidskou přirozenost. Naopak, k přirozeným darům se přidávají nadpřirozené dary Ducha. Milost totiž přirozenost předpokládá a staví na jejích základech. A to i po prvotním hříchu, neboť hřích přirozenost sice „poškodil“, ale zcela ji nezničil! Z tohoto pohledu je nové stvoření obnovením prvotního stvoření.

Z Božích rukou jsme vyšli a opět se tam vrátíme. Ale vlastní vinou jsme vyjití z Boha změnili na „odvrácení se od Boha“. A proto návrat k Bohu má být svobodným „obrácením se k Bohu“.

„Přijď, navštiv, naplň!“ - musíme vytrvale žádat; s důvěrou očekávat odpověď a musíme být připraveni na to, že se v našem životě s jeho příchodem něco změní.

*Bez Ducha svatého Bůh je daleko,
Kristus zůstal v minulosti,
evangelium je mrtvou literou,
církev obyčejnou organizací,
poslání jen propagandou,
bohoslužba jen vzpomínkou,
křesťanské chování jen morálkou otroků.
Ale s Duchem svatým vesmír je pozvednut*

*a sténá v porodních bolestech Království,
člověk bojuje proti tělu, Kristus je přítomný,
evangelium je životodárnou mocí,
církev je znamením společenství Trojice,
autorita je osvobozující službou,
poslání je Letnicemi,
liturgie připomínkou a předchutí,
lidské chování je zbožštěno. Amen*

2. sloka hymnu

Doslovný překlad:

**Ty, který jsi zván Utěšitel, nejvyšší Boží dar,
živá voda, oheň, láska a pomazání duchovní.**

4. Utěšitel!

Po vzývání Ducha v první sloce (Přijď, navštiv, naplň!) nastupuje chvála Ducha složená z čistě biblických pojmů (Utěšitel, dar, voda, oheň, láska a pomazání).

Titul Utěšitel vychází ze zkušenosti. Prvotní církev učinila živou a silnou zkušenost s Duchem jako utěšitelem.

Výraz Parakletos podle souvislostí znamená buď přímluvce nebo utěšitele. V době pronásledování ho učedníci zakouší především jako obhájce a v době

pokojné jako utěšitele v každodenních složitých životních situacích.

Oslovení „Stvořitel“ vypovídá o Duchu svatém, že je Bůh. Oslovení „Utěšitel“ vyjadřuje, že je božskou osobou. Vztah k němu může tedy být velmi osobní.

Duch chce utěšovat, ale nemá ústa, ruce, oči. Proto potřebuje naše ústa, ruce, oči. Duch svatý nás utěšuje, abychom se utěšiteli stali my sami.

Abychom těšili útěchou Boží, nikoli lidskou. A pravá útěcha vždy vychází z Písma a posiluje skutečnou naději.

*Nebeský králi, Utěšiteli, Duchu pravdy,
jenž jsi přítomen všude a naplňuješ vesmír,
poklade milostí, jenž dáváš život:
přijď a přebývej v nás,
očisti nás ode všeho, co je hodno opovržení,
a spas naše duše, dobrotivý Bože. Amen.*

5. Nejvyšší Boží dar!

Duch svatý je Dar nejvyššího Boha a současně je Duch nejvyšším Božím darem. Jestliže toužíme po Božím obdarování, tak největším Božím darem je právě Duch svatý sám.

Duch svatý je dárcem darů, ale současně je darem. Duch svatý je nejen darem, ale také darováním se. Duch svatý je darem Otce Synu a Syna Otcí. Otec se daruje Synu a Syn se daruje Otcí. A tak nás Duch svatý učí, abychom se i my stávali darem, aby se náš život stal „živou obětí“.

Ve Starém zákoně byla oběť Bohu nějaká věc. Ježíš zahájil přinášení nového druhu oběti: obětování sebe sama. „Sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá.“ (Ef 5,2)

Ježíš se obětovat „Bohu“, ale „pro nás“. Adresátem oběti je sice Bůh, ale užitek z oběti mají mít lidé. I my musíme obětovat život Bohu, ale pro bratry a sestry.

Vše, co nedarujeme, je dočasné. Ale vše, co darujeme, nepodléhá zkáze a je věčné.

Jestliže je Duch svatý darem a učí nás darovat se, tak to zvláště mají zakoušet manželé a Bohu zasvěcené osoby.

*Hlas, který zněl v ráji
v první den manželství,
a Boží požehnání platí bez ustání.*

*Utěšiteli, spoj ty sám manžele, které jsi povolal,
jako jsi spojil církvev
s jejím ženichem Kristem. Amen.*

6. Živá voda!

Ježíš řekl: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proudy živé vody poplynou z jeho nitra.“ ... To řekl o Duchu, ježž měli přijmout ti, kteří v něj uvěřili. (Jan 7,37–39).

V pojmech život, voda a Duch nacházíme tři asociace: voda - život (základní - voda je podmínkou pozemského života). Voda - Ducha (Bible mluví o „vylití Ducha“, „pokřtít v Duchu“, „narodit se z vody a Ducha“.) A Duch - život („Slova, která jsem k vám mluvil, jsou Duch a jsou život.“ „Litera zabíjí, ale Duch dává život.“)

Jaký život dává Duch svatý? Je to božský život neboli život pramenící z Otce.

Svět usiluje ve svém rozvoji o přirozený „nadživot“, ale křesťanství sleduje nadpřirozený život. Svět mluví o „nadčlověku“, křesťanství o „novém člověku“.

Přirozený život má směr - narodil jsem se, abych jednou zemřel. Křesťanský život znamená umírat, abychom žili.

Duch svatý rád „zavlažuje“ toho, kdo je pokorný.

*Když Bůh tvořil velký stroj světa
prostřednictvím svého Slova,*

ty, Duchu, ses vznášel nad vodou a hřál.

Vlna posvěcující nyní duši

ať křtem dále zúrodňuje:

zavěj na nás, Svatý,

a učiň nás duchovními lidmi. Amen.

7. Oheň!

Duch svatý je líčen pomocí zcela protikladných symbolů vody a ohně. Voda dává život, oheň ho ničí. Duch svatý nový život tvoří, ale zároveň nechává zemřít život starý.

Voda očišťuje, ale oheň je symbolem hlubšího a radikálnějšího očištění. (Zlato je čištěno v ohni.)

Božský oheň stravuje hříchy, ale očišťuje lidskou přirozenost.

Cesta pokání s Duchem svatým: Duch tluče na dveře svědomí výčitkou, otevírá je zpovědí, vstupuje lítostí, vysvobozuje je rozhřešením, proměňuje je ospravedlněním, zapaluje je svou horlivostí.

Výčitka odnímá falešný klid následující po prohřešku a proto je potřeba každou výčitku bez váhání proměnit v lítost.

Pokáním jakoby končí úloha člověka a začíná úloha Boha projevující se odpuštěním a ospravedlněním.

Duch svatý jako oheň také hřeje a zažehuje v nás horlivost a tím nás chrání před sklouznutím do vlažnosti.

*Kéž by už ve mně božský Oheň vzplál a zazářil,
plevy myšlenek spálil na popel a hory roztavil!*

Kéž by z nebe sestoupil a strávil všechno zlo!

Duchu svatý, přijď, k tobě volám, Duchu horlivosti!

Sestup do srdce a projasni mou duši, Ohni tavící!

Prohledej každý kout mého života a celý jej posvět'!

Amen.

8. Láska!

„Živá voda“ - Duch dává nový život. „Oheň“ - Duch nejdříve očišťuje od zla. „Láska“ - Duch potom dává Boží lásku jako největší plod nového života.

Duch svatý je láska v Nejsvětější Trojici. Duch svatý je tedy ten, o němž Písmo prohlašuje: „Bůh je láska!“.

Duch svatý je láska v církvi, která se projevuje především jednotou viditelnou (svátosti) a jednotou neviditelnou (vzájemná blízkost „oživovaná“ Duchem svatým).

Duch svatý je láska v každém věřícím, neboť mu umožňuje živou zkušenost s Boží láskou.

Boží láska se v našem srdci šíří dvěma směry: je to současně láska, jíž Bůh miluje nás, a láska, jíž nás uschopňuje k lásce k Bohu a bližnímu.

Nemůžeme jen Boží lásku přijímat, ale je třeba ji předávat dál. (Kdybychom chtěli zastavit tok řeky, stala by se z ní bažina.)

I skutečnost, že někoho milujeme, je znamením, že nás miluje Bůh.

*Milosrdenství Otce a Syna,
posvátný prameni všeho dobra, Duchu Utěšiteli!
Z hlubin Nejsvětější Trojice vytryskni,
proude lásky, zaplav naše nitro.
Vzplañ zde, sladký plameni, dotkni se našeho
kamenného srdce, zažeň smutný led.
Jako lehký vánek zavěj
a zažehni nás svou zbožšťující láskou.
Díky tobě jsme s tebou spoutáni
a spojujeme se navzájem poutem lásky. Amen.*

9. Duchovní pomazání!

Duch je nazýván „pomazáním“ a „pečetí“.

Pomazáním nám předává Kristovu vůni a jako pečeť nám uděluje jeho podobu nebo obraz.

Pomazání je v dějinách spásy přítomno ve třech fázích: obraz, událost a svátost.

Obraz - ve Starém zákoně pomazání králů, proroků a kněží. Událost - pomazání Ježíše (Kristus = pomazaný). Svátost - pomazání jako nedílná součást některých svátostí.

„Svátost“ přejímá od „obrazu“ znamení (olej) a z „události“ význam - ze starozákonního pomazání prostředek a od Krista spásný účinek.

Pomazání neoznačuje jen určitý obřad, ale především jakýsi životní styl („pomazání jako stav“, „trvalé pomazání“).

Pomazání jako stav je něco na způsob „formy“ u závodníka a „inspirace“ u básníka. Znamená to, vydat ze sebe to nejlepší.

Toto pomazání může zůstat skryté, nečinné, pokud je „neosvobodíme“ jako vonnou mast, která nevydává žádnou vůni, dokud je uzavřená v nádobě.

*Bože, tys pomazal svého Syna
Duchem svatým,
poslal jsi ho světu jako Pána a Mesiáše
a nám dáváš účast na jeho poslání.
Posilni nás,
abychom toho poslání věrně plnili
a vydávali svědectví,
že on přinesl světu vykoupení.
Amen.*

3. sloka hymnu

Doslovný překlad:

**Dárce darů sedmera, prste Boží pravice,
slavný Otcův příslibe, ty vkládáš slova do úst.**

10. Dárce darů!

Duch svatý jako „nejvyšší dar Boha“ je principem jednoty církve a jako „Dárce darů“ je současně i principem její rozmanitosti.

Charisma je definováno pomocí dvou prvků. Prvním je dar daný ke službě společenství. Za druhé, charisma je darem daným jen někomu nebo některým; není tedy udělováno všem.

Téma sedmi darů Ducha má svůj původ v úryvku knihy Izaijáš (Iz 11,1-3).

V prvotní církvi hrála charismata významnou roli. Charismata nikdy nezmizela z života církve, ale přestalo se o nich mluvit. Zdůrazňovala se více milost a ctnosti.

Církev je hierarchická a charismatická, je institucí i tajemstvím a nežije jen ze svátostí, ale také z charismat.

Charismata je potřeba správně užívat. To vyžaduje především svatost, poslušnost a pokoru.

Charisma zůstane zdravé, pokud může zakořenit v osobní svatosti. Pokora chrání charisma. (Čím vyšší je elektrické napětí ve vodiči, tím odolnější musí být izolace, aby proud nezpůsobil škodu.)

*Duchu, který uděluješ charismata každému člověku;
Duchu moudrosti a poznání, ty, který miluješ
člověka, který naplňuješ proroky, zdokonaluješ
apoštoly, posiluješ mučedníky, inspiruješ učitele
církve! K tobě, Utěšiteli, se obracíme s prosbou.
Prosíme tě, abys nás obnovil svými svatými dary,
abys na nás sestoupil jako na apoštoly ve večěradle.
Vylij na nás svá charismata, naplň nás moudrostí
svého učení; učiň nás chrámy tvé slávy, opoj nás
nápojem své milosti. Dej, ať žijeme pro tebe, ať se ti
podobáme a ať ti vzdáváme čest, Čistý, svatý, Bože
Duchu Utěšiteli. Amen.*

11. Prst Boží pravice!

Ve SZ se se symbolem „prstu“ setkáváme, když se mluví o tom, že desky Zákona byly „psané prstem Božím“.

V evangeliu Ježíš mluví o tom, že „vyhání démony prstem Božím“. U evangelisty Matouše se přímo říká, že Ježíš vyhání démony Duchem Božím. Označením „Boží prst“ má tedy Bible na mysli

činnou moc Ducha svatého, především „mocné znamení a divy“.

Zázrak není jen projevem moci Ducha svatého, ale „slouží“ k přerušení duchovní rutiny. Zázrak je podnětem k víře a odměnou za ni. Zázrak neslouží k tomu, aby něco dokazoval, ale spíše aby byla zakoušena Boží moc. Abychom vnímali „Boží dotek“.

Činná moc Ducha svatého nezahrnuje jen zázraky, ale církve potřebuje moc a autoritu Boží, aby její služba a hlásání mělo nadpřirozený účinek.

Je potřeba sílu (energii) čerpat „shůry“ od „slunce spravedlnosti“, jímž je zmrtvýchvstalý Kristus, a která se jmenuje Duch svatý.

*Pane, který jsi učinil nebe i zemi i moře
a všechno, co je v nich,
ty jsi skrze Ducha svatého
ústý našeho otce Davida, svého služebníka, řekl:
„Proč zuří pohané hněvem
a národy osnují marná spiknutí?“
Vztahuj svou ruku k uzdravování,
čiň znamení a zázraky
jménem svého svatého služebníka Ježíše.
Amen.*

12. Slavný Otcův příslib!

Titul „Otcův příslib“ spíše vypovídá o vztahu Ducha k dějinám než o jeho podstatě. „Napětí“ mezi příslibem a naplněním je jeden z klíčů k pochopení dynamismu celých dějin spásy.

Za příslib Ducha lze považovat celý Starý zákon. Apoštol Pavel vnáší dvě nové myšlenky. Boží příslib nezávisí na dodržování zákona ale na víře, tedy na milosti. Ale příslib se dosud nenaplnil, alespoň ne zcela. Duch svatý je „prvotina“ a „závdavek“ budoucí slávy.

A právě v tomto „napětí“ mezi „máme“ a „očekáváme“ se v nás rodí naděje. Příchod Ducha přilil olej do ohně lidské touhy po Boží lásce. Duch nás učí toužebně volat: „Přijď, Pane Ježíši!“

Překážkou naděje je malomyslnost z našich opakovaných předsevzetí a pádů a také utrpení. A právě zde je potřeba si uvědomit přítomnost Ducha jako příslibu, který se naplní. Jako síly, která vlévá novou naději.

O Ducha prosíme prostřednictvím téhož Ducha; o plnost prosíme prostřednictvím prvotin.

Jeho Jméno je božské, všemohoucí a hodné veškeré úcty, on je připomínán a oslavován spolu s Otcem a Synem. Posvěcuje, oživuje a uděluje účast na nebeském světle; inspiroval proroky a apoštoly, mučedníkům dal sílu odolat krutosti tyranů.

Je plodnou a nekonečnou mocí spásy, nejčistší a neposkvrněnou slávou, božskou milostí doplňující naši slabost, nevýslovnou a věčnou dobrotivostí, nevyčerpatelným pramenem charismat, původcem každé dobré myšlenky, je tím, kdo zjevuje věci budoucí a skryté, je pečetí spásy. Amen.

13. Dárce slova!

Když Duch vstupuje do našich úst se svými slovy, je to buď glosolálie („dar jazyků“, „mluvení v jazycích“) nebo proroctví. Je třeba Ducha svatého „pouštět ke slovu“.

V „mluvení v jazycích“ se jedná o pro člověka nesrozumitelná slova (nejsou to slova v žádné lidské řeči), ale kterými Duch v nás chválí Boha. Proto se toto charisma projevuje v modlitbě. Buď ve společné nebo jako pokračování osobní modlitby, kdy lidská slova již nestačí, aby vyjádřila jásot duše z přítomnosti Boží.

Charisma proroctví (Duch promlouvá srozumitelnými slovy) slouží k užitku církve

(posluchačů) a musí být provázeno charismatem rozlišování duchů. To znamená, že je nutné rozlišit, zda promluvil Duch Boží, nebo jiný duch. A vyložit, co chtěl Duch v konkrétní situaci říci.

Když Duch vstupuje do lidských slov, uděluje jim zcela novou kvalitu a sílu. A proto se potvrzuje, že když mluví opravdový učedník, tak mlčí. Protože mluví Boží Duch. Ať tedy naše slova nikdy nejsou „prázdná“, ale plná Ducha.

Prosím tvou neměnnou a všemohoucí výsost, mocný Duchu: sešli rosu tvé mírnosti. Ty, který posvěcuješ apoštoly, inspiruješ proroky, vyučuješ učitele, který dáváš mluvit němým a otevíráš uši hluchým, dej i mně, hříšníkovi, milost bezpečně promlouvat o oživujícím tajemství radostné zvěsti evangelia.

Ve chvíli, kdy se chystám předložit tvé slovo posluchačům, ať mne předchází tvé milosrdenství a ve vhodný okamžik mi v nitru radí, co je tebe hodné, tobě prospěšné a libé, co oslavuje a chválí tvé božství. Amen

4. sloka hymnu

Doslovný překlad:

Zažehni své světlo v mysli, vlij do srdce lásku, co je v našem těle nemocné, uzdrav svou mocí.

14. Světlo a plnost pravdy!

V Písmu není symbol „světla“ nikde spojován výslovně s druhou božskou osobou. Ale je s ním spojován účinek světla. Protože světlo symbolicky naznačuje poznání pravdy. Svatý Jan nazývá Utěšitele Duchem pravdy, „který vede k plné pravdě“.

Světlo přirozené - lidský rozum. Světlo víry a milosti - poznává věci a pravdu přesahující rozum. A světlo slávy - na věčnosti, kdy v Bohu uvidíme jasně celou pravdu a krásu.

Svatý Pavel říká, že Duch svatý byl na nás vylit, „abychom poznali, co nám Bůh daroval“. Takové poznání je zakoušení, úžas a přijetí.

Nejčastěji Duch „zažihá“ světlo při čtení Písma. O tom svědčí celá bohatá tradice Lectio divina (duchovní četba). Číst totiž Bibli bez Ducha svatého je jako číst při zhasnutém světle.

Překážka, která nám brání ve světle Ducha vidět pravdu, je hřích. Proto je nutné očistit se. I v rovině tělesné. A to lze především tím, že se člověk zamiluje do opravdové krásy. Naše cesta životem jakoby vede „od krásy ke Kráse“.

*Duchu, který osvěcuješ každého člověka, zažeh,
ó, Svatý, z naší mysli strašlivou noc, ty, který miluješ
každou rozumnou myšlenku. Vylíj na nás své
pomazání, Milosrdný. Ty, který vždy očišťuješ od vin,
očisti zrak vnitřního člověka zastřený zlem; abychom
spatřili Nejvyššího Otce, kterého jen oči těch,
kdo mají čisté srdce, mohou spatřit,
ty, svědku Kristovy moudrosti. Amen*

15. Vlij do srdce lásku!

„Bůh je světlo“ a „Bůh je láska“. Duch svatý není jen světlem pro poznání, ale také láskou pravého milování. Je třeba, abychom pravdivě milovali a měli lásku k pravdě. Jako se totiž poznání bez lásky nadýmá pýchou, tak láska bez pravdy schází z cesty.

„Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán.“ (Řím 5,5) Nový zákon, kterým je Duch svatý, působí prostřednictvím lásky. Tedy i láska je „zákon“. Prostředkem žití tohoto zákona však není přinucení nýbrž přitažlivost. Bázeň služebníka je nahrazena synovskou láskou.

Duch jako láska nám umožňuje přejít od sobectví k lásce k bližnímu. Od zalíbení v hříchu nás vede k pravé svobodě, která již nemá chuť hřešit. K tomu je třeba, abychom dokázali odlišit „touhy“ pochá-

zející ze sebelásky od těch, které pocházejí z lásky k Bohu čili od Ducha.

Rozvoji inteligence člověka neodpovídá posun v jeho schopnosti milovat. Jenže poznání bez lásky se mění v moc, zatímco láska vede ke službě.

Přijď, Duchu svatý, Bože, Pane. Naplň svou blahodárnou milostí Duši a mysl svých věřících. Zažehni v nich oheň tvé lásky. Září věčného světla jsi shromáždil v jednu víru svůj lid ze všech národů: velebíme tě, Duchu svatý. Ty, svaté světlo, ty, bezpečný přístave: osvětli Slovo věřícím. Dej nám pravé poznání Boha a opravdovou radost v tom, že jej budeme nazývat Otcem. Uchraň nás, Svatý, od chyb, neboť nemáme jiného učitele než Krista, věříme v něj pravou vírou a důvěřujeme v něj celým svým srdcem. Amen

16. Posilni slabé tělo!

Člověk tělo nemá, on tělo je. Zlo nespočívá v žití „v těle“, ale v žití „podle těla“. Vztah Duch - tělo není jen konfliktní, ale také pozitivní. Duch tedy s tělem jen nebojuje, nýbrž je i posvěcuje.

Pro tělo od Ducha žádáme především dvě věci: sílu a uzdravení. Mimořádné charisma uzdravování je v církvi stále přítomné. Zárukou pravosti je

dodržení rovnováhy mezi zvěstováním evangelia a péčí o nemocného. Modlitba za zdravení má být tedy příležitostí ke zvěstování.

Ale současně je Kristův příkaz „Uzdravujte nemocné“ uskutečňováno i „institucionalizovaným“ způsobem - charitativní dílo církve.

A co ti, kdo přes intenzivní modlitby nebyli uzdraveni? Hlubokým důvodem je to, že Bůh se rozhodl porazit zlo nikoli tak, že by jej zničil, ale tím, že je v Kristu vzal na sebe. Moc Ducha se na slabostech těla projevuje plněji tím, že dostaneme sílu nést svou nemoc spolu s Kristem, než tím, že z ní budeme zázračně uzdraveni.

Přijď, Duchu svatý, naplň srdce svých věřících.

Ty, který jsi přišel, abys nám dal víru, přijď a dej nám blaženost. Přišel jsi, abychom se s tvou pomocí mohli honosit nadějí na slávu Božích dětí.

Přijď znovu, abychom se mohli honosit tím, že nám již náleží. Tobě přísluší potvrzovat, upevňovat, zdokonalovat a dovádět k naplnění. Otec nás stvořil,

Syn nás vykoupil: vykonej tedy, co ti náleží.

Přijď a uveď nás do celé pravdy, do zakoušení nejvyššího Dobra.

At' vidíme Otce a máme hojnost všech rozkoší, uveď nás do nejvyšší radosti. Amen

5. sloka hymnu

Doslovný překlad:

**Nepřítele zapuzuj stále, a uděluj duši pokoj,
at' jsme vždy vedeni Tebou a vyhneme se všemu
zlému.**

17. Vítězi nad zlem!

Slovo „nepřítel“ na začátku páté sloky je jako zahřmění před bouří. Život je často bouří zápasů se zlem.

Církevní tradice mnohdy věnuje větší pozornost příčinám a dynamice pokušení než tomu, kdo je spojencem v boji proti pokušení a léku na ně, a to Duchu svatému.

V současné době se o démonu mlčí, ale není to chvályhodná zdrženlivost, ale negace - že prý nepřítel neexistuje. A přitom důkaz jeho existence nedávají ani tak hříšníci či lidé posedlí, ale světci. V životě světců je donucen vyjít na „světlo“ a jeho působení je jasně odlišitelné jako černé na bílém. Úzkost, která je „nemocí století“, je démonickým projevem, jako je pokoj projevem Ducha svatého. Po Kristově příchodu je démon připoután jako pes na řetěze. Nemůže nikoho pokousat, pokud se člověk sám nevydá v nebezpečí a nepřijde blíže k němu.

Snaží se škodit, a když nemůže přinucením, tak se snaží přesvědčováním.

V boji proti duchu zla vítězíme, jestliže jej vedeme jako Ježíš na poušti: údery Božího slova, které je opravdu „mečem Ducha“.

Přijď, pravé světlo. Přijď, věčný živote.

Přijď, nekončící radosti. Přijď, světlo beze stínu.

Přijď, naději všech spasených.

Přijď vzkříšení mrtvých. Přijď, útěcho mé duše.

*Zůstaň, Svrchovaný, nenechávej mne samotného:
až přijdou mí nepřátelé, kteří se stále snaží pohltit
mou duši, aby našli tebe, přebývajícího v mé duši,
a ihned uprchli, aby proti mně nic nezmohli,
neboť uvidí tebe, nejsilnějšího ze všech,
přebývat v domě mé ubohé duše. Amen*

18. Dárce pokoje!

Pokoj je jedním z nejčastějších a významově nejbohatších výrazů v křesťanství a Bibli. Již zde na zemi můžeme pokoj zakoušet jako prvotiny věčného pokoje. Pokoj, o který Ducha žádáme, neznamena klidný život (falešný pokoj), ale spíše je to pokoj „ve zkoušce“ a „po zkoušce“.

Sv. Pavel zařazuje pokoj mezi „ovoce Ducha“.

Na rozdíl od charismat, která jsou výlučným dílem

Ducha, jenž je uděluje, komu a kdy chce, ovoce je výsledkem spolupráce milosti se svobodou. Ovoce Ducha je stejné pro všechny. Ne všichni mohou přijmout všechna charismata, ale všichni mohou nést „ovoce Ducha“.

I když je život křesťana duchovním bojem, může zakoušet pokoj Ducha jako podmořský proud, který nemůže ohrozit vlnobití na hladině. Spravedliví se cítí mnohdy soužení, nikoli drcení.

Protože Boží nepřítel nemůže napodobit pokoj srdce, je pokoj nejnezaměnitelnějším znamením Boží přítomnosti.

Nejde o to jen pokoj zakoušet, ale také pokoj šířit. Máme být blahoslavení tvůrci pokoje. Především je nutné nešířit zlo. Pro zlá slova, nepřátelské soudy, kritiky máme být „konečnou stanicí“.

Dobrý Bože, tvé království v nás je jen láska a pokoj, vytvoř ty sám v naší duši nezbytné ticho, aby ses jí mohl sdělit. Klidné chování, touha bez vášně, horlivost bez rozrušení: to vše může pocházet jen od tebe, věčná moudrosti, pokoji a vzore pravého pokoje. Tento pokoj jsi nám přislíbil ústy proroků, přinesl jsi nám jej prostřednictvím Ježíše Krista, zaručil jsi nám jej vylitím tvého Ducha. Nedopust', aby nás nepřítelova závist, vzednutí vášní připravily o tento nebeský dar,

*jenž je pečetí tvé lásky, předmětem tvých příslibů,
cenou krve tvého Syna. Amen.*

19. Duchovní rozlišování!

Vedle boje proti zlu je Duch svatý také průvodcem v rozhodování a volbě. Kde je úloha Utěšitele jako průvodce zřejmá? V osobní rovině je to svědomí a ve vnější - církev. Skrze svědomí se vedení Ducha svatého šíří i mimo církev, ke všem lidem. Zde Duch vyučuje „dobrymi vnuknutími“ nebo „vnitřním osvícením“. Druhou oblastí je samotná církev. Vnitřní svědectví Ducha musí být doprovázeno svědectvím vnějším, jímž je apoštolský učitelský úřad. Obě dvě svědectví se musí spojit, aby mohla vykvést víra. Zanedbání vnitřního svědectví (svědomí) vede k zákonictví a autoritativnosti. Zanedbání apoštolského svědectví vede k subjektivismu a fanatismu. Charisma rozlišování duchů - kritériem podle svatého Pavla je vyznání Krista jako Pána a podle sv. Jana vyznání, že Ježíš „přišel v těle“ (vtělení). V rozlišování vlastních vnuknutí je kritériem, jaké plody jednání přináší. „Skutky těla“ odhalují lidské a hříšné touhy. „Ovoce Ducha“ zjevuje, že něco pochází od Ducha svatého. Nepokoušejme se radit Duchu svatému, ale nechme si poradit od něj.

*Duchu svatý, ved' naši mysl,
naplň naše srdce a ústa tobě otevřená.
Ty, který prikazuješ, aby se za slavnostního zvuku
bubnu rozezněly žalmy,
Svatý svatých, Bože bohů, radosti, světlo,
léku a živote: bud' tobě chvále s Otcem a Synem,
Duchu, který uděluješ život. Amen.*

6. sloka hymnu

Doslovný překlad:

**Dej, ať tvým prostřednictvím poznáváme Boha Otce
a stejně tak i Syna a v tebe, Duchu,
který jsi jim společný, ať všichni na věky věříme.**

20. Poznání Otce a Syna!

V šesté sloce hymnu se nám otvírá nový obzor,
tentokrát však není horizontální ale vertikální.

Od toho, co Duch svatý činí v dějinách, postupujeme
k tomu, čím je v Trojici.

Duch svatý nás neučí říkat své jméno Ruah, nýbrž
Abba - Otče a Maranatha neboli Přijď, Pane Ježíši.
Učí nás více poznávat Otce a Syna.

Duch svatý nám dává poznat Boha jako Otce našeho
Pána Ježíše Krista neboli „věčného Otce“ a jako
našeho „Tatínka“ neboli, aby nám vlil sladký cit
Božího synovství.

Poznání Otce je v Novém Zákoně výhradní výsadou Syna: „Znám Otce“. Duch svatý nám dává poznat právě Synovo zjevení o Otci. Duch nám ukazuje pravou tvář Boha a tehdy se rodí synovský cit, který se samovolně proměňuje v oslovení Abba, Otče. Svatý Pavel hodně zdůrazňuje, co Kristus učinil pro nás. Mluví o Kristově díle, především o jeho velikonočním tajemství. U svatého Jana převažuje zájem, kdo Kristus je: věčné Slovo. Protestantští reformátoři zdůrazňují, co Kristus učinil „pro mne“. Cílem tohoto poznání je vyznání Krista za svého osobního Spasitele. Období osvícenství zdůrazňuje „historického Ježíše“. Kým je v dějinách světa. Vzkříšený Kristus „žije v Duchu“, proto můžeme „mimo Ducha“ nalézt jen Krista „mrtvého“. Musíme objevit, že „Ježíš je Pán“, abychom mohli zakusit, že je „Pán mého života“. Takový objev pak vede ke změně života.

*Duchu svatý, můj Pane a Bože,
ty jsi stáhl Boha z nebe do lůna Panny,
ty jsi láska, pro niž se Bůh spojil s naším tělem.
Vybuďoval jsi Božímu Synu příbytek v matce,
spočívající na sedmi sloupech, jimiž je sedm darů.
My, kteří jsme byli přijati za tvé děti, roztroušené po
celém světě, díky tobě nazýváme Boha Abba, Otče!*

Tvé milosrdenství je velké, Pane.

*S obnovenou nadějí tě pro ně vzývám: pečeti víry,
přímluvce věřících, světlo, ohni a zdroji světla,
vyslechni toho, kdo tě volá, a přijď.*

*Jestliže nás povedeš ty, uvidíme obraz Boha spolu
s obrazem Syna a poznáme tebe, který z nich
vycházíš, prameni života a řeko pokoje. Amen.*

21. V TEBE, DUCHU, VĚŘÍME!

Život Ducha svatého v Trojici je nejnaternější a současně nejnepřístupnější tajemství, které nemůže proniknout myslí, ale vírou. Proto v hymnu neprosíme: „Dej, ať pochopíme.“, ale prosíme: „Dej, ať věříme.“.

Výraz použitý v hymnu „utriusque Spiritus“ (Duch obou) je ekvivalent výrazu Spiritus ab utroque (Duch z obou) a byl tedy v souladu s učením o Filioque (Duch z Otce i Syna vychází). Použitý pojem je sám o sobě biblický, protože v Písmu je Duch svatý nazýván „Duchem Božím“, „Duchem Otce“, „Duchem Syna“ nebo „Duchem Krista“. Učení o Duchu svatém jaksi uvízla v diskusích o Filioque a o způsobu, jímž Duch vychází z Otce i Syna, místo toho, aby se přemýšlelo, kdo Duch svatý je a co působí.

Závěrečná slova hymnu neznamení: „Dej, ať věříme, že jsi Duch Otce a Syna,“ ale spíše: „Dej, ať věříme v tebe, který jsi Duch Otce a Syna.“

Je potřeba věřit, že Duch je vzájemnou láskou mezi Otcem a Synem, polibkem, vzájemným objetím plným radosti a štěstí a že díky němu je člověk určitým způsobem vtažen do tohoto objetí a polibku mezi Otcem a Synem.

Díky, Duchu Stvořiteli, že náš chaos neustále proměňuješ v kosmos; že jsi navštívil naši mysl a naplnil jsi naše srdce svou milostí.

Díky za to, že jsi nám Utěшитelem, nejvyšším Otcovým darem, živou vodou, ohněm, láskou a duchovním pomazáním.

Díky za nekonečné dary a charismata, která jako mocný Boží prst uděluješ lidem, ty, Otcův příslib, který se naplnil a nikdy se naplňovat nepřestane.

Díky za ohnivá slova, která jsi nikdy nepřestal vkládat do úst prorokům, pastýřům, misionářům a modlícím se.

Díky za Kristovo světlo, jemuž jsi dal zazářit v naší mysli, za jeho lásku, kterou jsi nám vlil do srdcí, a za uzdravení, která jsi vykonal na našem churavém těle.

*Díky za to, že jsi nám v boji stál po boku,
že jsi nám pomohl zvítězit nad nepřítelem
nebo znovu vstát, když jsme podlehli.*

*Díky za to, že jsi nás vedl při obtížném
životním rozhodování a že jsi nás uchránil
před okouzlením zlem.*

*Díky také za to, že jsi nám zjevil Otcovu tvář
a naučil jsi nás volat: „Abba!”*

*Díky za to, že nás vedeš k tomu,
abychom vyznávali: „Ježíš je Pán!”*

*Díky za to, že ses zjevil církvi Otců
a církvi našich dní*

*jako pouto jednoty mezi Otcem a Synem,
jako nevýslovný předmět
jejich společného dechu lásky,*

*jako životadárný dech a vůně božského pomazání,
které Otec předává Synovi, když jej rodí,
ještě než vyjde jitřenka.*

*Prostě za to, že jsi, nyní i po celou věčnost,
bud' tobě, Duchu svatý, dík! Amen.*

Díky, Tobě, Duchu svatý, za tuto cestu.

P. Petr

Ve - ni Cre-a-tor, ve - ni Cre-a-tor,
ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus!
Příjd', Du - chu Stvo - ři - te - li, příjd', Du - chu Stvo - ři - te - li,
Ve - ni Cre-a-tor, ve - ni Cre-a-tor,
při - jdi, Du - chu, Stvo - ři - te - li.
ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus!
Na - plň svo - jí mi - lo - stí sr - dce jež jsi stvo - řil,
Ve - ni Cre-a-tor, ve - ni Cre-a-tor,
Na - plň sr - dce svou mi - lo - stí.
ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus!
Nej - vě - tší Bo - ží dar, dar Bo - ha nej - vy - šší - ho.
Ve - ni Cre-a-tor, ve - ni Cre-a-tor,
Ty jsi nej - vě - tší Bo - ží dar.
ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus!
Dá - rce mou - dro - sti, ra - dy, sí - ly, zbo - žno - sti,
Ve - ni Cre-a-tor, ve - ni Cre-a-tor,
ro - zu - mu, u - mě - ní, bá - zně Bo - ží.

ve - ni *Cre - a - tor Spi - ri - tus!*
Vlij svou lá - sku v na - še sr - dce,

Ve - ni Cre - a - tor, ve - ni *Cre - a - tor,*
Du - chu sva - tý, lá - sko Bo - ží.

ve - ni *Cre - a - tor Spi - ri - tus!*
Dej nám po - znat Bo - ha O - tce,

Ve - ni Cre - a - tor, ve - ni *Cre - a - tor,*
je - ho Sy - na mi - lo - vat.

ve - ni *Cre - a - tor Spi - ri - tus!*
Dej nám v te - be, Du - chu sva - tý,

Ve - ni Cre - a - tor, ve - ni *Cre - a - tor,*
dů - vě - řo - vat po vše - chen čas.

ve - ni *Cre - a - tor Spi - ri - tus!*
Slá - va O - tci, Sy - nu, Du - chu

Ve - ni Cre - a - tor, ve - ni *Cre - a - tor,*
až na - vě - ky vě - ků. A - men.

ve - ni *Cre - a - tor Spi - ri - tus!*

Přijď, Duchu Stvořiteli

Two staves of music in G minor, common time. The melody is simple and hymn-like. The lyrics are: Ve - ni Cre - a - tor, ve - ni Cre - a - tor, ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus.

Ve - ni Cre - a - tor, ve - ni Cre - a - tor,
ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus.

Přijď, Duchu Stvořiteli!

A single staff of music in G major, common time. The melody consists of chords. The lyrics are: Ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus.

Ve - ni Cre - a - tor Spi - ri - tus.

Přijď, Stvořiteli. Přijď, Duchu svatý!

Two staves of music in G major, common time. The melody is simple and hymn-like. The lyrics are: Ve - ni Cre - a - tor, ve - ni Cre - a - tor, Ve - ni,

Ve - ni Cre - a - tor, ve - ni Cre - a - tor,
Ve - ni,

Two staves of music in G major, common time. The melody is simple and hymn-like. The lyrics are: ve - ni Spi - ri - tus San - cte.

ve - ni Spi - ri - tus San - cte.

Přijď, svatý Duchu. Přijď, Stvořiteli!

Ve-ni San-cte Spi-ri-tus, ve-ni Cre-a - tor.

The musical notation is on a single treble clef staff with a common time signature (C). The melody consists of quarter and eighth notes. The lyrics are written below the staff.

Přijď, Duchu svatý!

Ve - ni San - cte Spi - ri - tus!

The musical notation is in 6/8 time with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It features two staves: a treble clef staff with chords and a bass clef staff with a simple harmonic accompaniment. The lyrics are written between the staves.

Ducha své lásky nám, Pane, vlej!

Spi - ri - tum, Do - mi - ne, no - bis
tu - ae ca - ri - ta - tis in fun - de.

The musical notation is in common time (C) with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It consists of two treble clef staves. The lyrics are written below the staves.

Duch je ten, jež oživuje

Spi - ri - tus, Spi - ri - tus,
Spi - ri - tus est qui vi - vi - fi - cat.

The musical notation is in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of two treble clef staves. The lyrics are written below the staves.